

Jordemodern

Jordemodern Tidsskrift sedan 1888

Bild: Emilia Henrikszon

#BARNMMORSKANSDAG5MAJ #BARNMORSKANSÅR2020

Maj nr 3 2020

- 3 Redaktören: En jämställd värld
- 4 Svenska barnmorskor är en global resurs
- 8 Att sluta gapet mellan teori och praktik – en kartläggning av barnmorskeutbildningen i Gambia
- 12 Göteborgs universitet stöder hållbar barnmorskeprofession i DR Kongo
- 16 Den internationella amningskonferensen i Brasilien – Kärlek, värme och bröstmjölk
- 22 Där hjälpen behövs
- 25 Nu kan jag hjälpa kvinnor
- 26 Verksamhetsförlagd utbildning i Danmark gav nya erfarenheter
- 30 Coronamottagning för gravida

- 34 Svenska Barnmorskeförbundets styrdokument – policydokument Hemförlossning
- 38 Nytt sätt att mötas på ordförandekonferensen 2020
- 40 Ordförande har ordet: Grattis alla barnmorskor! Ni är oumbärliga!
- 42 SRAT: Det är viktigt att vi i dagsläget lägger fokus på professionsfrågor
- 44 Till minne av

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare

Eva Nordlund

Chefredaktör

Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Manusgranskning Birgita Klepke

Grafisk formgivning Svenska Barnmorskeförbundet

Tryck Ätta.45 Tryckeri AB

Jordemodern utkommer 8 gånger per år

Prenumeration förnyas årligen – information på hemsidan barnmorskeforbundet.se

Annonsbokning

anette.rising@barnmorskeforbundet.se

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
08-10 70 88
kansli@barnmorskeforbundet.se
barnmorskeforbundet.se

Barnmorskan

barnmorskan.se

En jämställd värld

REDAKTÖR MARGARETA REHN

• **Varje år fräs** den internationella barnmorskedagen den 5 maj och i år är det också barnmorskans år. Det som gör barnmorskans dag än mer och speciell är coronapandemin.

Hur pandemin i förlängningen kommer att påverka kvinnor och barn, den reproduktiva, perinatale och sexuella hälsan och tillgången till vård vet vi ännu inte. Men vi vet att fertila kvinnor, både friska och sjuka, blir gravida, föder barn, genomgår abort och behöver preventivmedel – oavsett kris och katastrof, krig eller pandemi. Reproduktiv hälso- och sjukvård är basvård som måste fungera och inte kan vänta. Det vet vi. Och vi vet att hela världen behöver barnmorskor för att detta ska fungera. Också Sverige.

Ett samhälle som nedprioriterar den vård som främst rör kvinnor och de yrken där nästan bara kvinnor arbetar är inte jämställt.

Världen behöver nio miljoner sjuksköterskor och barnmorskor om vi ska uppnå de globala hållbarhetsmålen 2030. Det krävs också större gehör för barnmorskeprofessionens kompetens att leda och utveckla vården, vilket på sikt gynnar kvinnor och skapar goda arbetsvillkor för barnmorskor.

Utgångspunkten måste vara kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rätten till reproduktiv hälso- och sjukvård. Barnmorskans kompetens är central för att säkra kvinnors tillgång till god och säker vård under hela livet.

Barnmorskan möter alla kvinnor i olika åldrar – oavsett vad som händer i världen i övrigt.

På årets internationella barnmorskedagen den 5 maj uppmanar International

Confederation of Midwives alla att ta ställning för kvinnors rättigheter och jämställdhet. Det är nödvändigt om att vi ska uppnå de globala hållbarhetsmålen 2030.

- Jämställdhet är jämlikhet mellan kvinnor och män.
- Jämställdhet är en självklar mänsklig rättighet.
- Jämställdhet är nödvändigt för kvinnors och flickors fullständiga mänskliga rättigheter.

I skuggan av pandemin hotas tillgången till reproduktiv hälsovård som inte är garanterad. Därför måste vi ena och mobilisera oss för att lyckas uppnå en jämställd värld där alla kvinnors och flickors rättigheter respekteras. En värld där det är självklart att alla har tillgång till reproduktiv hälsovård: mödravård och förlossningsvård, abort och preventivmedel. En värld där det finns tillräckligt många barnmorskor med en arbetssituation som gör att alla kvinnor garanteras en god och säker vård.

Spåren av coronapandemin kommer på olika sätt att påverka alla – i världen såväl som i Sverige.

Att säkra finansieringen av reproduktiv hälsovård (srhr) med utbildade barnmorskor har effekt både i Sverige och globalt. Om vi riktar resurser och bistånd så att alla kvinnor får och garanteras den vård som vi vet bidrar till en god sexuell och reproduktiv hälsa räddar vi också livet på kvinnor och barn.

När detta är över måste Sverige utreda hur framtidens kvinnovård ska organiseras och hur den ska garanteras alla kvinnor.

Det är ett steg mot ett jämställt samhälle.

Grattis alla barnmorskor! Ni är oumbärliga!

Denna vecka firar vi vår egen dag, Barnmorskans dag 5 maj – The international Day of the Midwife. Barnmorskor är livsviktiga precis varje dag i alla delar av världen. Redan nu är det fara för kvinnors reproduktiva och sexuella hälsa när covid-19 hindrar barnmorskor att göra sitt jobb, om det överhuvudtaget finns en barnmorska. Just nu saknas miljontals barnmorskor och sjuksköterskor i världen och det svenska biståndsarbetet måste fortsätta för att stödja utvecklingen med fokus på kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa.

• **I Sverige bedriver** barnmorskor god vård varje dag och fortsätter att med sitt pragmatiska förhållningsätt ta hand om det som ska tas om hand oavsett pandemi. Graviteter, födslar, postnatal vård, aborter, preventivmedel och det som inte kan anstå kring kvinnors gynekologiska hälsa och behov. Jag vill att ni alla är vaksamma på att kvinnors och ungdomars behov av barnmorskor inte får stå tillbaka. Det finns en smärtgräns för vad som är acceptabelt eftersom livet fortgår med graviteter, sex och allt som en barnmorska hanterar trots covid-19.

Jag vet att många barnmorskor har fått vara flexibla och göra helt andra arbetsuppgifter. Många medlemmar har via mail och meddelanden förmedlat en stor oro för bristande skyddsutrustning och många är rädda för att jobba med ovana saker. JAG oroar mig också över att barnmorskor faktiskt kan smittas. Många är nära kvinnor och barn under många timmar och risken är ofta stor för skvätt och stänk av diverse vätskor. Barnmorskans jobb innebär oftast närhet och för det krävs korrekt skyddsutrustning. Det enda raka är att ni vid oro tar kontakt med

EVA NORDLUND
FÖRBUNDSORDFÖRANDE
eva.nordlund@barnmorskeforbundet.se

en förtroendevald barnmorska/skyddsombud. Skyddsombuden har långtgående befogenheter att lyfta frågor med arbetsgivarna och kräva åtgärder. Använd den möjligheten. Saknas skyddsombud kan ni ta kontakt direkt med SRAT:s kansli för hjälp. Det kommer en tid efter covid-19 och det kommer att finnas vårdpersonal som blivit smittade genom sitt jobb. Det kan leda till att arbetsgivare blir åtalade för att de inte har skyddat sina anställda och för att de har begått brott mot arbetsmiljölagen.

Men mitt i allt detta jobbar barnmorskor på. För egen del jobbar jag fortfarande några procent med antenatal och eftervård och födande på BB Stockholm. Varje dag påminner vi oss om att vårt huvuduppdrag är att bistå och stötta kvinnor och att vi ska bedriva god obstetrik trots intensivt pandemiarbete. Många kvinnor som ska föda förändrar sitt beteende i situationen. De kommer in sent, vill undvika sjukhusen och vill gå hem tidigt i en utsträckning jag aldrig tidigare sett. De får ha en frisk partner med sig under födseln men i delar av landet får partnern gå hem när barnet kommit. Det är en ovanlig situation för kvinnor som efterfrågar mer och mer kontroll över hela förloppet. Nu är det annat som gäller.

Jag är nyfiken på vart detta kommer leda. Är det bara av ondo? Kommer utfallen bli bättre, sämre eller lika?

Jag har också varit i kontakt med hemfödselbarnmorskor som får långt fler frågor från kvinnor som till varje pris vill undvika att komma in till sjukhusen; de ”sjuka” sjukhusen. En del kvinnor ger uttryck för en instinkt att undvika smitta och att vara kvar hemma

eller på annat ställe med andra friska föderskor. Det har kommit förslag på tält, husvagnar och andra mobila enheter i närhet till sjukhuskliniker. Nya sätt att tänka helt enkelt.

När covid-19 slutar att lamslå samhället ska Svenska Barnmorskeförbundet återigen ta tag i och fortsätta arbeta för en mer differentierad vård där kvinnors individuella behov tillgodoses.

För det måste ske en förändring nu. Centralisering av kvinnovård passar varken kvinnor eller barnmorskor eftersom vi alla är individer som vill arbeta och föda på olika sätt. Det finns så mycket bra vård att bygga vidare på i Sverige, men för det krävs styrka och enighet i barnmorskekåren. Barnmorskor ska driva utvecklingen framåt med yrkesfackliga frågor eftersom dessa har stor betydelse för att kunna nå professionella framgångar. En barnmorska vill kunna arbeta professionellt, i en god arbetsmiljö med ett bra schema som ger möjlighet till återhämtning och med en lön som återspeglar det viktiga arbete som barnmorskor utför 24/7.

International Confederation of Midwives (ICM), vårt moderskepp, utropar detta särskilda år på den Internationella Barnmorskedagen:

“Midwives with women: celebrate, demonstrate, mobilise, unite – our time is NOW!”

Barnmorskor! Detta är också mitt budskap till er: Fira, demonstrera, mobilisera och förena er för nu är det vår tid! Tillsammans med alla dem som behöver en barnmorska.

Heja er – alla fantastiska kollegor!